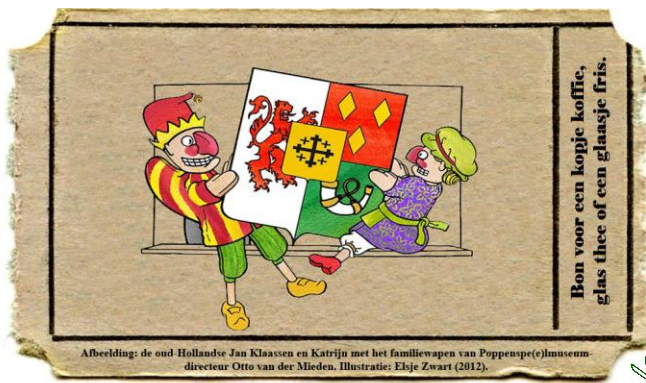
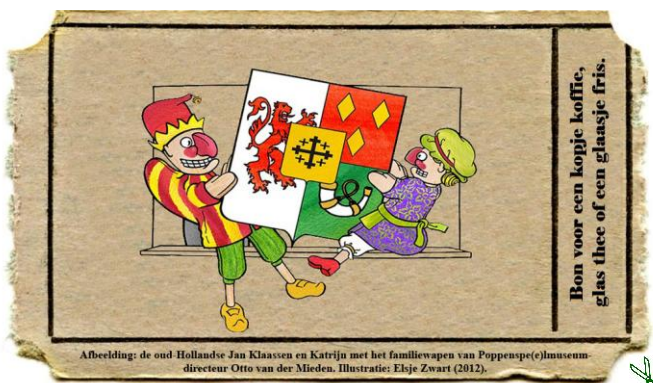
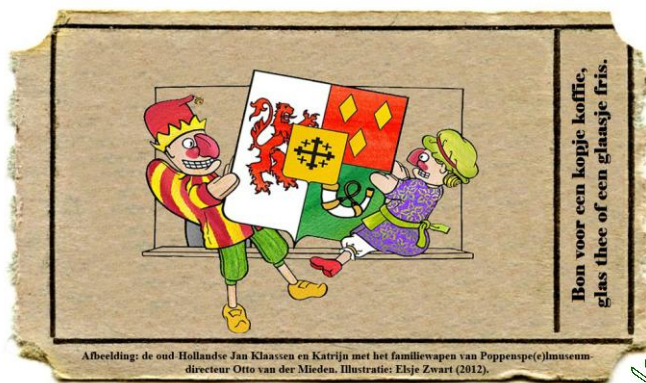
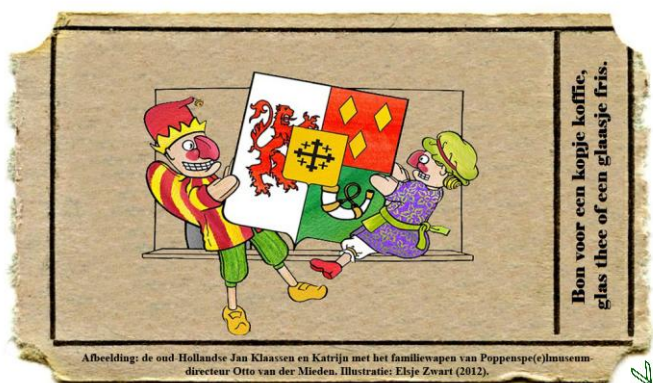

DOEPAK

DuPAK DoePAK POPPENSPE(E)LMUSEUMKRUIELKRANTKRABEL DoePAK DuPAK
Nr. 197

Wapengekletter en glasgerinkel: gratis consumptie in het Poppenspe(e)lmuseum

Jan Klaassen en Katrijn – de komische hoofdfiguren in de **oud-Hollandse poppenkast** – zijn in de zeventiende eeuw ontstaan. Jan heeft een bochel, een grote rode neus en draagt een bont pak. Op zijn hoofd zit een puntmuts met een belletje. Aan de onderkant van zijn jasje zijn beentjes genaaid. Aan zijn voeten draagt hij klompen. Hij is niet op zijn mondje gevallen en zit vol humor. Zijn vrouw draagt een bloemetjesjurk en een schortje. Op haar hoofd zit een luifelmutsje. Katrijn en Jan zijn vaak aan het bakkeleien. Gelukkig maken ze het altijd weer goed met elkaar. Een belangrijk attribuut in het **volkspoppenspel** is de **knuppel**. Bij de **handpoppen** wordt dit slagwapen tussen de beide handjes van de pop geklemd. Het hanteren van de knuppel varieert van een ritmisch bewerken van het hoofd van de tegenstander tot het prikken in diens lijf. Wanneer de vijand is verslagen en slap over de **speelplank** ligt, laat de overwinnaar zijn knuppel over diens nek rollen.

Wil je meer te weten komen over (volks)poppenkastfiguren? Raadpleeg het **poppentheater-abc** op de websites: www.poppenspelmuseumbibliotheek.nl, www.poppenspelmuseum.nl of www.geheugenvannederland.nl/poppenspel2. Maak een reis door de wonderde wereld van het poppentheater op www.poppenspelmuseum.nl/onderwijs en maak kans op een vrolijke **poppenstrip**. Zie ook **Poppenspe(e)lmuseumpamflet nr. 27a: Poppentheateralfabetkleurletters en Poster IIIe**. Afbeelding: Jan Klaassen en Katrijn met het heraldisch familiewapen van poppenspeler en museumdirecteur Otto van der Mieden. Beschrijving wapenschild (1902): gedeeld; in zilver een omgewende, rode leeuw met uitstekende tong; doorsneden; in rood drie gouden ruiten; in groen een zilveren jachthoorn, goud geopend (gemon), beslagen en gesnoerd. Hartschild: in goud een zwart Jeruzalemkruis.

Let op: uitgeknipte consumptiebon (één per persoon) alleen geldig bij individueel museumbezoek, niet te gebruiken t.b.v. een arrangement.
Illustratie: **Elsje Zwart** © (2012). Concept en tekst: **Otto van der Mieden** ©. Hyperlinks: klik op de **vet gezette** woorden. **Applaus!**

Doepak is het Poppenspe(e)lmuseumcadeau. Doepak is gratis voor iedereen die de vragen van een Poppenspe(e)lspeurtocht goed beantwoord heeft. Verzamel alle afleveringen van de Doepakkruielkrant en -krabbels! Een dupak (spreek uit: dagpak) is een stang- en trucpop. Het nummer met de dupak wordt in het Tsjechische en Slowaakse volkspoppentheater met marionetten en stangpoppen altijd als toegift opgevoerd. De pop maakt sprongen waarbij zijn lijf beurtelings lang en kort wordt. Het is een truc die overeenkomt met het uitrekken en weer inkrimpen van de hals van de Dood van Pierlala in de poppenkast. Pierlala is een stokpop en wordt van onderaf gemanipuleerd; de dupak wordt als stangpop van bovenaf bewogen. Terwijl het rijzen van Pierlala's hals heel langzaam en onder doods stilte geschiedt, gaat het strekken en krimpen van de dupak razendsnel en met veel tumult. Dupak betekent 'stampend'. De houten voeten zijn met lood verzwaard. Het lijf van de pop is een zak van stof. De stang waaraan de dupak hangt, gaat door het hoofd en het lijf en zit vast aan de houten heup. Het gat in het hoofd is wijder dan de dikte van de stang, waardoor de kop soepel op en neer gaat. Aan weerszijden van de kop van de dupak is een touw vastgemaakt. De touwen gaan omhoog en zijn bevestigd aan een speelhout. Door dit op en neer te bewegen, rekt en krimpt het lijf. De pop gaat als het ware door de knieën en veert weer op. Behalve springen kan de dupak ook om zijn as draaien; daarbij zwieren de armen wijd uit.